

КРЫЖАЎЗВІЖАНСКІ КАСЦЁЛ – МАЎКЛІВЫ СВЕДКА ГІСТАРЫЧНЫХ ПАДЗЕЙ

Аўдзея К. Ю.

Гродненский государственный медицинский университет

Научный руководитель: к.и.н., доц. Ситкевич С. А.

Актуальность. Беларусь – краіна асаблівага народа, асаблівай гісторыі, асаблівага каларыту і асаблівых помнікаў мастацтва. Культурна-гістарычная спадчына мінулага мае вялікае значэнне для маральнага і эстэтычнага выхавання асобы.

Цель. Знаёмства з архітэктурай Беларусі на прыкладзе Крыжаўзвіжанскага касцёла.

Методы исследования. Аналіз літаратуры; вуснае апытанне жыхароў і прыхажан парафіі, гісторыка-рэтраспектыўны метады.

Результаты и их обсуждение. Крыжаўзвіжанскі касцёл размешчаны ў заходняй частцы вёскі Макараўцы, непадалёку ад панскай сядзібы Хруціцкіх. Дазвол на будову драўлянага касцёла ў маентку Уснарж даў віленскі біскуп Ігнацій Масальскі 28 мая 1793 года. Мецэнатамі будаўніцтва сталі гродзенскі маршалак Людзвіг Панцэржынскі і яго жонка Канстанцыя з роду Скірмунтаў. На ўтрыманне святара Уснарскай парафіі прызначаліся працэнты з капіталу, ахвяраванага Панцэржынскімі. Крыжаўзвіжанскі касцёл у вёсцы Макараўцы – помнік архітэктуры XVIII ст. Узведзены ён быў у 1795 годзе з цэлых бяровён у форме падоўжанага прамавугольніка. Для архітэктуры касцёла характэрна прастата, своеасаблівая гармонія і прыгажосць. Фундамент касцёла зроблены з цэлага каменю. На поўдзень ад касцёла знаходзіцца мураваная званіца, пабудаваная ў 1841 годзе. Касцельная званіца мае 3 званы. Уваходная брама перад касцёлам таксама змуравана з цэлага каменню, а затым аздоблена рознакаляровай мазаікай. Да касцёла вядуць мураваныя прыступкі. З правага боку ад ўваходу ў касцёл стаіць каменная крапельніца. У цэнтры залы з двух бакоў стаяць па чатыры лаўкі карычневага колеру, у паўночна-ўсходнім вуглу – лесвіца на хоры. У інтэр'еры – тры драўляныя алтары. Галоўны, двух'ярусны, расчлянёны чатырма калонамі карыфскага ардэра, упрыгожаны накладной арнаментальнай разьбой, скульптурамі Пятра і Паўла. З правага боку ад цэнтральнага размяшчаецца алтар святога Іосіфа, на руках у яго маленькі Іісус. Справа ад яго выява св. Канстанцыі, злева св. Алены з крыжам у руках. У кампазіцыі алтара выкарыстаны стылявыя прыёмы барока і класіцызму. Сучасныя алтары былі выкананы ў XX ст. па ўзоры першапачатковых. У XIX ст. касцёл меў органы на дзесяць галасоў з чатырма званамі і бубнамі. Сучасныя сямігалосныя органы выкананы ў 1913 г. Вацлавам Бернацкім з Вільні.

Выводы. У выніку даследавання было выяўлена, што ў пісьмовых крыніцах вёска Макараўцы ўпершыню ўзгадваецца ў канцы XVIII стагоддзя, у час пабудовы тут Крыжаўзвіжанскага касцёла. Мецэнатамі будаўніцтва сталі гродзенскі маршалак Людвіг Панцэржыньскі і яго жонка Канстанцыя з роду Скірмунтаў. Касцёл з'яўляецца помнікам архітэктуры ранняга класіцызму. Самабытны і непаўторны выгляд храма ставіць яго ў адзін шэраг з вядомымі помнікамі беларускай архітэктуры, што выклікае гонар і павагу да гісторыі малой радзімы.

ЛИТЕРАТУРА

1. Парафіяльны архіў Уснарскай парафіі аг. Макараўцы за 1795- 2020 гг. 2.
2. Poczobut-Odlianicki, S. Wędrówki po Grodzieńszczyźnie / S. Poczobut-Odlianicki. – Белосток : Wydawnictwa PRYMAT, 2011. – 257 с.

РАСПРОСТРАНЁННОСТЬ ЭЛЕКТРОТРАВМЫ У ДЕТЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ПОЛА, ВОЗРАСТА И МЕСТА ЖИТЕЛЬСТВА

Афанасенко Е. В.

Гродненский государственный медицинский университет

Научный руководитель: канд. мед. наук, доц. Глуткин А. В.

Актуальность. Электротравма – это травматическое воздействие на организм человека электрического тока. О первой зарегистрированной смерти, вызванной электрическим током от искусственного источника, было сообщено в 1879 г. – плотник в Лионе (Франция) случайно прислонился к 250-вольтовому генератору переменного тока [1]. Электрификация быта и промышленности, с одной стороны, неотъемлемый фактор прогресса, а с другой – причина тяжелого, в том числе смертельного травматизма. Пострадавшие от электричества в наше время составляют около 5% от поступивших в ожоговые центры по всему миру [2]. Пациентов с электротравмой от пациентов, получивших термическую травму от других этиологических факторов, отличают: более молодой возраст, меньшая площадь и большая глубина поражения кожных покровов, тяжелое течение и высокая летальность и частота инвалидизации [3].

Цель. Изучение распространённости электротравмы у детей в зависимости от пола, возраста и места жительства.

Методы исследования. Проведен ретроспективный анализ 25 историй болезни детей, находившихся на лечении в Гродненской областной детской клинической больнице за период с 2016 по 2022 год.